

taxeringen, vilken är i och för sig riktigt beräknad av taxeringsnämnden? Eller antag att myndigheten beträffande ett hemmavarande barn rättar felräkning med påföljd att barnet icke får beskattningsbar inkomst vid statstaxeringen. Kan myndigheten då göra den föjdändringen, att barnets föräldrar taxeras för barnets förmögenhet? Frågorna ha ej besvarats och kanske ha de ej så stor praktisk betydelse. Ej heller framgår det av författningstexten, om lokal skattemyndighet, som rättar t. ex. uppenbar felräkning i mannens taxering, får företaga härav föranledd ändring i hustruns taxering.

Taxeringsintendenten och det nya rättelseinstitutet

Med det nya förfarandet kommer ej sällan att följa, att deklarationer, som taxeringsintendenten önskar taga del av för att anföra besvär, måhända rörande visst spörsmål, som rör en större gupp av skattskyldiga, befinner sig hos den lokala skattemyndigheten för rättelse enligt 72 a §. I flertalet fall har man anledning antaga, att intendenten i sådant fall snabbt kan erhålla deklarationen. Det ter sig då naturligt, att lokal skattemyndighet icke vidtager viss påtänkt rättelse utan överlämnar åt intendenten att tillse, att rättelse sker. Emellertid föreligger stundom den situationen, att lokal skattemyndighet remitterat ärendet till taxeringsnämndsordföranden för yttrande. I dylika, sannolikt ej sällsynta fall kan risk föreligga att intendenten ej hinner bevakas den för honom föreskrivna besvärstiden. Med hänsyn härtill är det av vikt, att remisser i rättelseärenden omgående besvaras av ordförandena.

Normalbelopp för existensminimum vid taxeringen 1966¹

Löneortsgrupp	Belopp i kronor för år		
	3	4	5
1. Ensamstående	4.240	4.500	4.800
2. Sammanlevande makar och likställda	6.300	6.750	7.200
3. Tillägg för varje barn	840	900	960
4. Högsta existensminimibelopp vid skatteavdrag för preliminär skatt och taxering			
a) för ensamstående utan barn	6.750	6.750	6.750
b) för makar och likställda utan barn ..	9.000	9.000	9.000
c) för ensamstående med ett barn eller makar med ett barn	10.000	10.000	10.000
d) för ensamstående med två barn eller makar med två barn	11.000	11.000	11.000
	o. s. v.		

Med uttrycket »likställda» under punkt 2 här ovan avses skattskyldiga, som, utan att vara gifta, lever tillsammans, om de tidigare varit förenade i äktenskap eller gemensamt har eller har haft barn.

Som framgår av punkt 4 här ovan kan vid tillämpning av bestämmelserna i 50 § 2 mom. tredje stycket kommunalskattelagen om avdrag för nedsatt skatteförmåga vid existensminimum extra avdrag beviljas skattskyldig, vars inkomst understiger existensminimum, med högst 4.500 kronor och därutöver ett belopp av högst 1.000 kronor för varje oförsörjt barn.

¹ Tabellen samt följande anvisningar (transumerade) är hämtade från Centrala folkbokförings- och uppborrdsnämndens den 9 september 1964 utfärdade anvisningar till ledning vid bestämmande av existensminimum i det särskilda fallet under beskattningsåret 1965. — För beskattningsåret 1966 har nämnden utfärdat nya anvisningar den 6 oktober 1965.

Normalbelopp har angivits för de olika ortsgrupper, varom Kungl. Maj:t med hänsyn till levnadskostnaderna å skilda orter jämlikt 9 § 2 mom. statens allmänna avlöningsreglemente äger besluta. Kung. Maj:ts föreskrifter härom har intagits i SFS 498/1961 (ändr. SFS 587/1962).

Anvisningar angående tillämpningen av ovannämnda normalbelopp

A. Förutsättningarna för medgivande av extra avdrag på grund av att den skattskyldiges inkomst understiger hans existensminimum.

För att befrielse från eller nedsättning av skatteavdrag för *preliminär* skatt skall kunna beviljas kräves jämlikt 41 § uppbördsförordningen att den skattskyldiges skatteförmåga är nedsatt på grund av nedsatt arbetsförmåga, långvarig oförvållad arbetslöshet, stor försörjningsbörda eller annan därmed jämförlig omständighet. *Befrielse från skatteavdrag kan således icke medgivas enbart av den anledningen att inkomsten är låg.*

Beträffande *kvarstående* skatt gäller att befrielse från eller nedsättning av skatteavdrag för sådan skatt kan medgivas även om nedsatt arbetsförmåga, långvarig oförvållad arbetslöshet, stor försörjningsbörda eller annan därmed jämförlig omständighet icke föreligger. Härom hänvisas till andra stycket av anvisningarna till 41 § uppbördsförordningen.

Angående extra avdrag vid *taxering* till kommunal och statlig inkomstskatt stadgas i 50 § 2 mom. kommunalskattelagen jämte anvisningar och i 9 § 2 mom. förordningen om statlig inkomstskatt.

1. Nedsatt arbetsförmåga.

Om arbetsförmågan uppgives vara nedsatt av psykisk orsak såsom missanpassning eller arbetskygghet, torde försiktighet böra iakttagas vid prövning av ansökningen så att skattelättnad icke beredes arbetstagare med normal arbetsförmåga, som medvetet begränsar sin arbetsprestation i sådan omfattning att inkomsten av arbetet täcker allenast vad han behöver för sina levnadskostnader exklusive skatteutgifterna.

2. Långvarig oförvållad arbetslöshet.

I regel torde arbetslöshet få betecknas som långvarig, om densamma varar tre eller fyra månader i omedelbar eller i huvudsak obruten följd.

3. Stor försörjningsbörda.

Det torde i allmänhet få förutsättas att skattskyldig, som har att försörja tre eller flera barn, har stor försörjningsbörda. Är skattskyldig ensamstående och huvudsakligen sysselsatt i förvärvsarbete, torde försörjningsbördan kunna anses stor redan om två barn utan egen inkomst och utan möjlighet att lämna effektiv hjälp i hemmet förefinnes. Stor försörjningsbörda kan även föreligga för ensamstående med endast ett barn, där detta barn är i behov av ständig tillsyn och vård.

Stor försörjningsbörda kan föreligga även emot andra än barn, exempelvis syster utan inkomst (se härom vidare under punkt 4 nedan).

4. Annan därmed jämförlig omständighet.

I 50 § 2 mom. kommunalskattelagen stadgas, att vid taxering extra avdrag må medgivas om skattskyldigs skatteförmåga

under beskattningsåret varit väsentligen nedsatt till följd av långvarig sjukdom, olyckshändelse, ålderdom, underhåll av andra närstående än barn, för vilka den skattskyldige ägt tillgodonjuta allmänt barnbidrag, eller annan därmed jämförlig omständighet.

Befrielse från eller nedsättning av skatteavdrag kan ifrågakomma i alla sådana fall där extra avdrag för nedsatt skatteförmåga vid taxering kan medgivas.

5. Blandande fall.

Skattskyldig kan självfallet som skäl att erhålla befrielse från eller nedsättning av skatteavdrag åberopa flera orsaker, av vilka en kan falla under en av punkterna här ovan och en under en annan. Den lokala skattemyndigheten har då att bedöma den inverkan å skatteförmågan, som må föreligga genom de samverkande omständigheterna. Som exempel må anföras, att såväl nedsatt arbetsförmåga som stor försörjningsbörda kan åberopas på en gång. Även om i ett sådant fall ingendera av de anförda orsakerna ensam skulle kunna motivera befrielse eller nedsättning, kan de tillsammans utgöra tillräcklig grund härför.

B. Normalbeloppen.

1. Jämlikt punkt 1 av anvisningarna till 50 § kommunalskattelagen är normalbeloppen för existensminimum i första hand avsedda för skattskyldiga, vilkas inkomst huvudsakligen härflutit av förvärvskällan tjänst.

2. Normalbeloppen avser *dels* ensamstående skattskyldiga och *dels* sammanlevande äkta makar och likställda. Tillägg för barn avser båda kategorierna. Om två

skattskyldiga, som ur taxeringssynpunkt är att betrakta som ensamstående, sammanlever med gemensamt hushåll, skall för dem tillämpas det normalbelopp, som gäller för äkta makar.

3. I normalbeloppen beräknas bostad ingå med följande värden för år, nämligen:

för ensamstående (ett rum med uppvärmning) 1.200 kronor
för äkta makar och likställda (ett rum o kök med uppvärmning) .. 1.500 kronor

Återstående del av normalbeloppen avser andra utgifter såsom för kost, kläder, tvätt, hygien, fackföreningsavgifter, andra nödvändiga medlemsavgifter samt smärre utgifter för tillfälliga behov.

Beträffande frågan om såväl höjning som sänkning av normalbeloppen med hänsyn till den faktiska hyreskostnaden hänvisas till vad därom anföres nedan under avdelning D punkt 1.

C. Beräkning av den skattskyldiges inkomster.

1. Bestämmelser härom finns meddelade i anvisningarna till 50 § kommunalskattelagen.

2. Jämlikt punkt 1 av anvisningarna till 50 § kommunalskattelagen medräknas icke barnbidrag. Socialhjälp bör icke heller medräknas. Ersättning från försäkringskassa, sjukpenning vid yrkesskada eller ersättning på grund av arbetslöshetsförsäkring ävensom uppburna underhållsbidrag för barn och bidragsförskott och andra liknande icke skattepliktiga intäkter skall däremot medräknas.

3. Vid bestämmande av den inkomst, som skall jämföras med existensminimum, må från bruttoinkomsten avdrag ske endast för *nödiga* utgifter för inkomstens förvärvande t. ex. för resor till och från arbetet; avdrag får icke göras för gäldräntor eller för livförsäkringspremier, fackföreningsavgifter eller därmed likställda utgifter.

D. *Avvikelser från normalbeloppen.*

1. Beträffande det i normalbeloppen ingående värdet av bostad erinras om att i det enskilda fallet existensminimum må höjas eller sänkas i anslutning till den faktiska hyresutgiften under förutsättning, att bostadens storlek är att anse som normal. Utgångspunkt synes därvid böra vara att som normal bostad som regel anses för ensamstående ett rum samt för ensamstående med barn eller för äkta makar och likställda utan barn eller med ett barn ett rum och kök. För familj, bestående av fyra personer, må som normal bostad godtagas lägenhet om två rum och kök. För större familj må större bostad godtagas som normal. Anses bostaden onormalt stor, skall existensminimumbeloppet fastställas efter kostnaden för bostad av normal storlek. Är bostaden större än »normal» men hyran så låg att »normal» bostad icke kan erhållas för lägre belopp, må undantagsvis även i sådant fall existensminimum fastställas med ledning av den faktiska hyran. Det må även påpekas, att det vid skatteavdrag förbehållna beloppet *tillfälligt* kan höjas över existensminimum, så att den skattskyldige erhåller rådrum att nedbringa hyreskostnaden genom att hyra ut en del av bostaden eller byta bostad.

2. Måste skattskyldig eller hans maka eller hemmavarande minderårigt barn enligt läkarintyg föra särskild diet, medförande extra utgifter för kost, bör normalbeloppet höjas i skälig omfattning.

3. Om skattskyldiga, som åtnjuter fritt vivre, såsom hemmasöner, hemmadöttrar eller hembiträden, i undantagsfall befinnes böra få extra avdrag för nedsatt skatteförmåga på grund av existensminimum, bör som normalbelopp anses de i skatttabelldata angivna värdena för fritt vivre med tillägg av skäligt belopp för vissa nödiga utgifter.

4. Beträffande avvikelser från normalbeloppen hänvisas i övrigt till anvisningarna till 50 § kommunalskattelagen. Överskridande av normalbeloppen bör ske med försiktighet. Av vikt är att alla de förhållanden blir beaktade, vilka kan inverka på storleken av existensminimum i det enskilda fallet.

E. *Vid skatteavdrag förbehållet belopp.*

— — — — —

2. Om två makar eller likställda båda åtnjuter inkomst, bör det belopp, som förbehålles envar av dem, regelmässigt fördelas lika mellan makarna. I den mån normalbelopp icke kan utnyttjas av den ena maken bör det tillgodoräknas den andra maken. I enlighet med vad som anförts under punkt B 2 här ovan skall detta jämväl som regel gälla beträffande två skattskyldiga, vilka ur taxeringssynpunkt är att betrakta som ensamstående, därest de sammanlever med gemensamt hushåll.

Sammanställning över vissa allmänna avdrag samt ortsavdrag vid 1966 års taxering.

Deklarationsformuläret nr 1 a sid. 3	Ogift utan hemmava- rande barn under 18 år (f. 2/11 1947— 1/11 1965)	Ogift med hemmava- rande barn under 16 år (f. 2/11 1949— 1/11 1965)	Ogift med hemmava- rande barn 16—18 år mellan 1/11 1949— 1/11 1949)	Ogift med hemmava- rande barn 16—18 år (f. 2/11 1947— 1/11 1949)	Gift som icke samtaxeras med sin make och haft hemmava- rande barn under 16 år (f. 2/11 1949— 1/11 1965)	Gift som icke samtaxeras med sin make och haft hemmava- rande barn mel- lan 16—18 år (f. 2/11 1947— 1/11 1949)	Gift man som samtaxeras med sin maka (oavsett om han haft hem- mavarande barn under 16 år eller ej)	Gift kvinna som samtaxeras med sin make (utan hemmava- rande barn under 16 år)	Gift kvinna som samtaxeras med sin make och som haft hemmavarande barn under 16 år (f. 2/11 1949— 1/11 1965)
P 5. Avdrag för obl. sjukför- säkringsavgift: Avgifts- beloppet, dock lägst an- givet minimibelopp	min. 150	min. 150	min. 150	min. 150	min. 150	min. 150	Makarna gemensamt min. 300		
P 6. Avdrag för försäkrings- avgifter	max. 250	max. 500	max. 500	max. 500	max. 250	max. 250	Makarna gemensamt max. 500		
P 8. Avdrag för underhåll av icke hemmavarande barn under 16 år	max. 1.000	max. 1.000	max. 1.000	max. 1.000	max. 1.000	max. 1.000	max. 1.000	max. 1.000	max. 1.000
P 9 och 10 a. Försäkringsavdrag såvitt gäller inkomst av <i>rörelse</i> eller <i>eget arbete</i> (betr. ink. av jbr.-fast. se nedan)	—	300+20 % av inkomsten, tillhopsa dock max. 2.000	—	300+20 % av inkomsten, tillhopsa dock max. 2.000	—	—	—	300	300+20 % av inkomsten, tillhopsa dock max. 2.000
P 9 och 10 b. Försäkringsavdrag avseende inkomst av <i>jbr.- fast.</i>	—	300+20 % av inkomsten, tillhopsa dock max. 2.000	—	300+20 % av inkomsten, tillhopsa dock max. 2.000	—	—	—	300	300
P 10 c. Försäkringsavdrag till- kommande gift man med inkomst av <i>jbr fast.</i> eller <i>rörelse</i> , om hustrun ut- fört arbete i försäkrings- källan	—	—	—	—	—	—	300	—	—
Ortsavdrag	2.250	4.500	4.500	4.500	4.500	4.500	Makarna gemensamt 4.500		

Med *ogift skattskyldig* jämställs här: änka, änking, fränskild, gift skattskyldig, som ingått äktenskap under beskattningsåret, samt gift skattskyldig, som icke samtaxeras med sin make och icke haft hemmavarande barn under 18 år.

Med *gift skattskyldig* jämställs: sådana skattskyldiga som, utan att vara gifta, levtt tillsammans under större delen av beskattningsåret under förutsättning att de tidigare varit gifta med varandra eller har haft barn tillsammans fört före år 1965.

Fråga, hurvida skattskyldig haft barn eller icke eller om barn är att räkna såsom hemmavarande eller icke samt fråga om barns ålder, skall bedömas efter förhållandena den 1 november 1965. Vid 1966 års taxering avses med barn under 16 år barn födda 2/11 1949—1/11 1965 och med barn mellan 16—18 år barn födda 2/11 1947—1/11 1949. Avdrag enligt p. 9 och 10 får *jämmanligt* för skattskyldig eller — i fråga om sammanlevande makar — för *makarna tilliamman* icke överstiga 300 kronor eller, om förhöjning av avdraget med 20 % av inkomsten ifrågakommer, 2.000 kronor. I intet fall får avdraget överstiga inkomsten i förvärvskällan eller av arbetet, i förekommande fall efter avdrag för omkostnader och — såvitt angår taxeringen till kommunal inkomstskatt — garantibelopp i förvärvskällan ifråga.